

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/229/2019
Identifikačné číslo spisu: 8317208707
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8317208707.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R. Q., bývajúceho v K., proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a. s., so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy č. 1, právne zastúpenej ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kýčerského č. 7, o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15Csp/221/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 28. novembra 2018 sp. zn. 7Co/97/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 28. novembra 2018 sp. zn. 7Co/97/2018 z r u š u j e a v e c mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 08. februára 2018 č. k. 15Csp/221/2017-76 určil, že revolvingový úver poskytnutý na základe zmluvy o vydaní a používaní kreditnej platobnej karty Všeobecnej úverovej banky, a. s. - pôžičková karta Quatro zo dňa 26. februára 2014 (ďalej aj „Úverová zmluva 1“) je bezúročný a bez poplatkov. Ďalej určil, že revolvingový úver poskytnutý na základe zmluvy o vydaní a používaní kreditnej platobnej karty Všeobecnej úverovej banky, a. s. - bankomatka Quatro zo dňa 02. júla 2015 (ďalej aj „Úverová zmluva 2“) je bezúročný a bez poplatkov. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na Rozsudok Súdneho dvora zo dňa 09. novembra 2016 v právnej veci C-42/2015, Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej (ďalej aj „Rozsudok“), v ktorom uviedol, že článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES (ďalej aj „Smernica“) sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Daný záver je však vzhľadom na príslušné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“) neaplikovateľný, nakoľko v tomto konkrétnom prípade vnútroštátne právo nad rámec Smernice zakotvilo prísnejšie podmienky vo vzťahu k povinným náležitostiam zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na splnenie ktorých je viazané posúdenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru.

Vzhľadom na explicitné znenie ZoSÚ v časti členenia splátok na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov, nemožno priznať Smernici ani nepriamy účinok. ZoSÚ jednoznačne určuje náležitosti spotrebiteľskej zmluvy a v prípade absencie čo i len jednej z nich, tak ako to ustanovuje § 11 tohto právneho predpisu, je úver potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. K námietke žalovanej o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení úveru za bezúročný a bez poplatkov súd prvej inštancie uviedol, že naliehavý právny záujem je daný, pretože len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobca nachádza, pretože len deklarovaným vyslovením bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru môže argumentovať žalobca voči žalovanej. Podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v platnom znení (ďalej aj „Občiansky zákonník“), musí obsahovať aj výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Uzatvorené zmluvy túto náležitosť neobsahujú. Z uzatvorených zmlúv nevyplyva výška jednotlivých zložiek mesačnej splátky. Žalovaná do zmluvy uviedla len celkovú splátku, z ktorej nie je možné zistiť jej jednotlivé zložky. Keďže žalobca úvery čerpal, zmluvy uzatvorené medzi stranami sporu sa v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 ZoSÚ považovali za bezúročné a bez poplatkov. Súd prvej inštancie preto žalobe žalobcu vyhovel.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „súd druhej inštancie“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. novembra 2018 č. k. 7Co/97/2018-110 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Pokiaľ ide o ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/, resp. písm. l/ ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv, toto vyžadovalo rozčlenenie dohodnutej splátky na jednotlivé zložky, teda na istinu, úroky a poplatky. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že na posúdenie tejto náležitosti zmluvy nemá vplyv ani Rozsudok, pretože má charakter prejudiciálneho rozsudku. Takýto rozsudok je spolu s výkladom alebo s posúdením platnosti práva únie, ktoré sa v ňom nachádzajú, záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý prejudiciálnu otázku podal, ako aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch. Na druhej strane si treba uvedomiť, že úlohou prejudiciálneho rozsudku nie je rozhodnúť spor, ale iba poskytnúť vnútroštátnemu súdu taký výklad práva únie, ktorý mu pomôže pri jeho aplikácii. Pre všetky spotrebiteľské spory, v ktorých sa rieši otázka, či má zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať splátky v členení na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov alebo nie, ako aj otázka, kedy sa považuje spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov, je skutočnosť, že Smernica zakotvuje tzv. úplnú harmonizáciu úplne irelevantná, pretože Slovenská republika pri implementácii Smernice zo zákona povinnosť tzv. úplnej harmonizácie porušila. Niet žiadnych pochybností, že slovenský zákon ide nad rámec Smernice a celkom jednoznačne požaduje vyjadrenie tak splátok istiny, ako aj splátok úrokov a splátok iných poplatkov. K výkladu tohto ustanovenia zákona existuje konštantná judikatúra slovenských súdov potvrdená rozsudkami Najvyššieho súdu SR, desiatkami rozhodnutí krajských súdov a stovkami rozhodnutí okresných súdov SR, v zmysle ktorej sa má toto ustanovenie vykladať tak, že zmluva musí obsahovať vyjadrenie splátok istiny, splátok úrokov a splátok poplatkov, inak sa zmluva o spotrebiteľskom úvere považuje za bezúročnú a bez poplatkov. Čo sa týka tvrdenia o možnosti eurokonformného výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/, resp. písm. l/ ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv, s týmto sa stotožniť nedá. Pri problematike nesúladu vnútroštátneho právneho predpisu so Smernicou je nedostačujúce ohraničiť sa len na skúmanie účelu transponovaného právneho predpisu, najmä v kontexte zákazu odchýlenia sa od znenia Smernice pri jej implementovaní, čo bolo aj v tomto prípade (článok 22 ods. 1 Smernice). Z dôvodovej správy k ZoSÚ možno zistiť iba to, či bolo alebo nebolo úmyslom zákonodarcu sa od Smernice odchýliť. Relevantná je otázka, či Smernica bola v skutočnosti vadne implementovaná alebo nie. V tomto konkrétnom prípade je zjavné, že Smernica bola implementovaná vadne. Zákonodarca implementoval požiadavku Smernice odchyľne od Smernice, pričom toto odchyľne jazykové vyjadrenie pochádza jednoznačne z pôvodnej právnej úpravy spotrebiteľských úverov uskutočnenej zákonom č. 258/2001 Z. z.

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“), t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávnosť jeho právneho záveru, podľa ktorého § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ vyžaduje rozpis splátky na členenie

jednotlivých nárokov (istiny, úrokov, iných poplatkov). Podľa nej cez logický výklad je nutné dospieť k správnej aplikácii daného zákonného ustanovenia a k záveru, že zákon tzv. rozpis splátok v zmluve o úvere nevyžaduje a nikdy nevyžadoval (rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/344/2017-143). Smernica v čl. 10 ods. 2 písm. h/ vyžaduje v zmluve o úvere uviesť iba celkové splátky úveru a nevyžaduje ich osobitné rozčlenenie na istinu, úroky a poplatky. Smernica predstavuje tzv. úplnú harmonizáciu danej oblasti, čo znamená, že členské štáty nesmú zachovávať ani zaviesť prísnejšie pravidlá ako sú v nej uvedené. Tento záver vyplýva okrem iného z: a/ článku 22 ods. 1 Smernice, b/ recitálu (9) Smernice, c/ rozsudku SDEÚ vo veci C-602/10, SC Volksbank Romania SA zo dňa 12. júla 2012. Z ustálenej judikatúry SDEÚ (rozsudok z 10. apríla 1984, Van Colson, C-14/83; rozsudok z 13. novembra 1990, Marleasing, C-106/89; rozsudok z 5. októbra 2004, Pfeiffer, C-397-403/01) vyplýva, že členské štáty EÚ majú povinnosť interpretovať svoje národné právo v súlade s právom EÚ (t. j. eurokonformne). V čase vyhlásenia napádaného rozsudku krajského súdu bola právna otázka výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ vyriešená aktuálnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 211/2017; sp. zn. 3 Cdo 56/2018; sp. zn. 3 Cdo 146/2017. Krajský súd však svoj odklon od tejto aktuálnej rozhodovacej praxe v danej otázke výkladu ustanovenia zákona nijak neodôvodňuje, ani svojej úvahy bližšie nevysvetľuje. Dovolateľka žiadala rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodovanie, pričom o nároku na náhradu trov navrhla rozhodnúť v zmysle § 453 CSP.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné. Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava prípustnosti dovolania. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

7. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V danom prípade dovolateľka prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10. V danom prípade dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

10.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, zákona č. 514/2003 Z.z.), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (por. sp. zn. 1 Cdo 36/2017, 2 Cdo 5/2017, 3 Cdo 74/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017).

10.2. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na myslí; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonu o d ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (napr. sp. zn. 8 Cdo 50/2017).

11. Dovolaateľka vo svojom dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku riešenú odvolacím súdom (otázku vyžadovania rozpisu splátok na členenie jednotlivých nárokov - istina, úrok, iné poplatky - za účelom splnenia náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ), ktorá je právne významná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Označila tiež rozhodnutia dovolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 211/2017; sp. zn. 3 Cdo 56/2018; sp. zn. 3 Cdo 146/2017) vyjadrujúce právny názor, od ktorého sa odvolací súd odklonil a zároveň uviedla, ako mala byť táto otázka riešená správne. Podané dovolanie teda dostatočne vysvetľuje, z čoho sa vyvodzuje jeho prípustnosť (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

12. V uznesení najvyššieho súdu z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017, najvyšší súd považoval dovolanie žalobcu v otázke nutnosti rozpisu splátky v zmluve za prípustné a dôvodné. Uviedol, že vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ a čiastkových právnych záverov vyjadrených v uznesení, predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie ZoSÚ hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t. j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky.

12.1. V uznesení najvyššieho súdu zo 17. apríla 2018 sp. zn. 3 Cdo 56/2018, najvyšší súd s poukazom na znenie čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernice a Rozsudok, vyslovil názor v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok, čl. 10 ods. 2 písm. h/ stanovuje, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia, z čl. 10 ods. 2 písm. i/ Smernice a článku 10 ods. 3 Smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky; pričom Smernica nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto Smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti, čl. 10 ods. 2 písm. h/ a l/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že otázka splnenia náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ bola najvyšším súdom už vyriešená rozhodnutím z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017. V predmetnom rozhodnutí boli uvedené právne závery, v zásade vyslovené v už skoršom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 146/2017, na ktoré v plnom rozsahu najvyšší súd poukázal. Podľa jeho presvedčenia ani v predmetnom spore neboli dané dôvody opodstatňujúce záver, že žalobkyňou žalovanému poskytnutý úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov.

12.2. V uznesení najvyššieho súdu z 23. apríla 2018 sp. zn. 4 Cdo 211/2017, eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia ZoSÚ, ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, dospel najvyšší súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa tohto zákona nie je možné od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ uvádza pojmy „výška“ alebo „počet“, „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Z dôvodovej správy k zákonu v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu zohľadňujúceho aj účel zákona, ktorý je vyjadrený v dôvodovej správe, ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ neupravuje požiadavku odlišnú od toho, ako ju vymedzuje článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej-ktorej splátke pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby. Podrobné informácie o skladbe splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy vo forme amortizačnej tabuľky. Uviedol, že zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z. z. došlo k zmene dotknutého ustanovenia tak, že sa s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“, od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni možnosť rôzneho výkladu, ktorú bolo možné a potrebné preklenúť už podľa doterajšej úpravy jeho eurokonformným výkladom.

13. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

14. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. i/ Smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere s dobou určitou právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere. V tomto ustanovení Smernica vysvetľuje, že amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady; amortizačná tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné

náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere. Článok 10 ods. 3 Smernice k tomu dodáva, že v prípade uplatnenia článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice veriteľ sprístupní pre spotrebiteľa výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere.

15. Európsky súdny dvor v Rozsudku konštatoval, že:

15.1. článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice 2008/48/ES sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (bod 50. Rozsudku).

15.2. článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice stanovuje, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia (bod 52. Rozsudku).

15.3. z článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice a článku 10 ods. 3 Smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53. Rozsudku); pričom Smernica nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky.

15.4. pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (bod 55. Rozsudku).

15.5. článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave (bod 59. Rozsudku).

16. Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

16.1. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

16.2. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/.

17. V úvode všeobecnej časti dôvodovej správy ZoSÚ sa uvádza, že predložený návrh zákona „je svojím obsahom úplnou transpozíciou Smernice do slovenského právneho poriadku. Uplatňovaním tejto novej úpravy bude slovenský úverový trh zosúladený v rámci vnútorného trhu Spoločenstva“. V závere všeobecnej časti dôvodovej správy k ZoSÚ sa konštatuje, že predkladaným zákonom je Smernica transponovaná do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu.

18. V dôvodovej správe k § 9 ods. 2 ZoSÚ sa zdôrazňuje zásadný význam ochrany spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch, ktorý má mať dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí uvádzať celkovú výšku, menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, v zmluve musí byť zrozumiteľne uvedené, aká je celková výška a mena poskytnutého spotrebiteľského úveru, prípadne strop, do ktorého spotrebiteľ môže opakovane čerpať finančné prostriedky. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí upravovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov [spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný, v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere].

19. Smernica ako špecifický prameň práva (norma práva) Európskej únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia Smernice vykonané tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, a aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť. Nakoľko v sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok Smernice v zásade vylúčený, vnútroštátne súdy musia skúmať, či môžu normu práva Európskej únie transponovanú určitým zákonom vykladať eurokonformne. Tento nepriamy účinok Smernice nie je absolútny - eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť výslovné znenie zákona, v opačnom prípade by išlo o výklad contra legem. To však nič nemení na tom, že zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa súdy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným Smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (pozri bližšie rozsudok Európskeho súdneho dvora C-212/04 Adeneler, body 108, 109 a 110).

20. Rozsudok konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Aj so zreteľom na to sa v praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky vyskytujú (resp. vyskytovali) pochybnosti o tom, či textu „zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia“ (článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice) obsahovo zodpovedá text „zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Ako už bolo uvedené, úmyslom zákonodarcu, ktorý zreteľne vyjadril aj v úvodnej časti dôvodovej správy ZoSÚ, bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. Zámerom zákonodarcu teda bezpochyby nebolo, aby novoprijímané ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 Smernice. To je skutočnosť, na ktorú musí vziať zreteľ vnútroštátny súd pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ.

21. Eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia ZoSÚ, ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa ZoSÚ nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“, či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa.

22. Z dôvodovej správy k ZoSÚ v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ tohto zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, teda to, aby zmluva o úvere upravovala výšku, počet a termíny splátok ako súboru, ktorý zahŕňa istinu, úroky a aj iné poplatky. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu zohľadňujúceho aj účel zákona, ktorý je vyjadrený v dôvodovej správe, teda ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ neupravuje požiadavku odlišnú od toho, ako ju vymedzuje článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice.

23. V danom prípade z Úverovej zmluvy 1 (č. l. 26 a nasl. spisu) uzatvorenej medzi žalovanou (banka) a žalobcom (klient) je zrejماً výška úveru, druh a účel úveru, typ a výška úrokovej sadzby, výška poplatku za poistenie schopnosti splácať úver, výška anuitnej splátky, termín splatnosti I. anuitnej splátky, počet anuitných splátok, periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky, splatnosť úveru, ako aj celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť, t. j. súčet výšky úveru a celkových nákladov klienta spojených s úverom. Klient potvrdil, že mu banka poskytla informácie o úrokovej sadzbe, poplatkoch a nákladoch súvisiacich s úverom (ods. V. bod 8 a 9 zmluvy), potvrdil, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil s jej súčasťami (ods. V. 8 zmluvy). Ustanovenia Úverovej zmluvy 1 (resp. Obchodné podmienky) konštatujú oprávnenie klienta odstúpiť od tejto zmluvy v lehote 14 kalendárnych dní od jej uzatvorenia (ods. V. bod 18 zmluvy, a čl. X bod 64 obchodných podmienok). Z Úverovej zmluvy 2 (č. l. 33 a nasl. spisu) uzatvorenej medzi žalovanou (banka) a žalobcom (klient) je zrejماً výška úveru, druh

a účel úveru, typ a výška úrokovej sadzby, výška poplatku za poistenie schopnosti splácať úver, výška anuitnej splátky, termín splatnosti I. anuitnej splátky, počet anuitných splátok, periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky, splatnosť úveru, ako aj celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť, t. j. súčet výšky úveru a celkových nákladov klienta spojených s úverom. Úverová zmluva 2 obsahuje osobitné dojednanie, že banka poskytla informácie o úrokovej sadzbe, poplatkoch a nákladoch súvisiacich s úverom (ods. VIII bod 1 a 2 zmluvy), potvrdil, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil s jej obsahom (ods. XIII. zmluvy). Ustanovenia Úverovej zmluvy 2 (resp. Obchodné podmienky) konštatujú oprávnenie klienta odstúpiť od tejto zmluvy v lehote 14 kalendárnych dní od jej uzatvorenia (čl. X bod 64 obchodných podmienok).

24. V predmetnom konaní nebolo sporné, že Úverová zmluva 1 a Úverová zmluva 2 majú všeobecné náležitosti podľa Občianskeho zákonníka. Sporným nebolo ani to, že vymedzujú tiež celkovú výšku úroku, výšku mesačnej anuitnej splátky, počet splátok a termín splátok.

25. Pokiaľ ide o to, či Úverová zmluva 1 a Úverová zmluva 2, ktoré uzatvorili strany sporu, obsahujú výšku, počet a termíny splátok úrokov a iných poplatkov, je potrebné mať na zreteli, že eurokonformný výklad § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivkej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej-ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby. Dovolací súd v súvislosti s tým poznamenáva, že aj v zmysle Rozsudku zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny. Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania úverovej zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky.

26. Vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ a čiastkových právnych záverov vyjadrených vyššie dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie ZoSÚ hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t. j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahrňuje istinu, úroky a iné poplatky.

27. Vyššie uvedené interpretačné prístupy a právne závery najvyššieho súdu sa vzťahujú na právny stav v čase, ktorý bol rozhodujúci pre posúdenie správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia (28. novembra 2018). Treba však uviesť, že zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene (medziiným) ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ ZoSÚ v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnutné so zreteľom na závery vyjadrené v Rozsudku. Od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni možnosť rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktorú bolo - podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu - možné a potrebné preklenúť už podľa doterajšej právnej úpravy jeho eurokonformným výkladom.

28. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcej z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ, ktorá je podkladom pre záver o tom, či poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný (§ 11 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ), najvyšší súd

uzatvára, že dovolanie žalovanej smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (lebo rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), ale zároveň aj dôvodné [lebo napadnutý rozsudok - práve v riešení predmetnej právnej otázky - spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP)].

29. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.